

DOI: 10.5281/zenodo.2353629
UDC Classification: 658.5:624
JEL Classification: E 230

FEATURES OF INNOVATIVE PROCESSES OF BUILDING ENTERPRISES

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Svitlana S. Sviridova, PhD in Economics, Associate Professor
Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-4299-7422
Scopus Author ID: 75301935
Email: Sviridov3aS@gmail.com

Kateryna S. Odut
Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine
ORCID: 0000-0002-0405-5346
Email: Kateodut97@gmail.com
Received 15.07.2018

Свірідова С.С., Одуд К.С. Особливості інноваційних процесів будівельних підприємств. Оглядова стаття.

У статті досліджуються характерні особливості діяльності будівельних підприємств, ступінь впливу інноваційних процесів на їх розвиток. Проведено аналіз стану будівельної галузі в країні. Наведено значення будівельної галузі в економіці країни. Будівельна галузь України є достатньо специфічною галуззю. Особливості галузі пояснюються характером його кінцевої продукції, специфічними умовами праці, специфікою застосування техніки, технології, організації виробництва, управління та матеріально-технічного забезпечення. Визначено, що у фазах спаду й кризи темпи падіння обсягів будівництва чи не найбільші серед інших галузей народного господарства. У зв'язку з цим на сучасному етапі розвитку будівельних підприємств особливу увагу слід приділити оновленню технічного потенціалу. Розглянуто напрямки забезпечення ефективності діяльності та визначено основні шляхи активізації інноваційної діяльності будівельних підприємств.

Ключові слова: будівельне підприємство, інноваційний процес, обсяги будівельних робіт, будівельна галузь, інноваційна діяльність

Sviridova S., Odut K. Features of innovative processes of building enterprises. Review article.

This article investigated features of activity of construction companies, degree of influence of innovative processes its development. It is analyzed the state of building sector in Ukraine. There is brought a value of building sector in economy of country. Ukrainian building sector is very specific. The features of industry are explained by character its final products, specific working conditions, specific applying technique, and technology, organization of production, management and logistic support. It is defined that in the phases of recession and crisis the falling in construction volumes is most among other industries of national economy. Attention should be paid renewal technical capacity at the present stage. It is considered directions of providing of efficiency of activity and defined the basic ways of activation of innovative activity of construction companies.

Keywords: building enterprise, innovative process, volumes of construction-works, building industry, innovative activity

Розвиток підприємств всіх галузей в Україні неможливий без впровадження інноваційної політики. В умовах ринкових необхідно активно розвивати науку і техніку, здійснювати модернізацію та диверсифікацію виробництва, які забезпечать конкурентоспроможність продукції на вітчизняному та світовому ринках.

Для стійкого розвитку будівельних підприємств особливу увагу слід приділити оновленню технічного потенціалу та формуванню інноваційного потенціалу підприємств. Будівельна галузь України, яка є достатньо специфічною галуззю, потребує особливої уваги з боку держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Проблеми, пов'язані з питаннями щодо інноваційних процесів будівельних підприємств та особливостями їх розвитку розглядали такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Вахович І., Дмитриченко Л., Орловська Ю., Верхоглядова Н., Торкатюк В., Тянь Р., Амоша О., Антонюк Л., Біловодська О., Василенко В., Геєць В., Кокурін Д., Лапко О., Перерва П.

Метою статті є визначення напрямів інноваційної діяльності будівельних підприємств, які пов'язані зі специфікою галузі, ступінь впливу інноваційних процесів на розвиток будівельних підприємств та аналіз сучасного стану будівельної галузі України.

Виклад основного матеріалу дослідження

Галузеві стандарти визначає будівництво як зведення різних будинків, споруд, а так само проведення їх капітальних ремонтів. Відповідно стандарту – це окрема самостійна галузь економіки країни, яка призначена для введення в дію нових будівель, а також реконструкції, розширення, ремонту і технічного переозброєння діючих об'єктів виробничого та невиробничого призначення. Також підкреслюється, що

визначальна роль галузі будівництво полягає у створенні умов для динамічного розвитку економіки країни.

Нормативно-законодавча база України визначає будівництво як процес здійснення нового об'єкта будівництва (житлового або промислового призначення), реконструкції, реставрації або розширення існуючих об'єктів, організації комплексної забудови території.

Як галузь матеріального виробництва будівництво має ряд особливостей, що відрізняють його від інших галузей.

Особливості галузі пояснюються характером його кінцевої продукції, специфічними умовами праці, специфікою застосування техніки, технології, організації виробництва, управління та матеріально-технічного забезпечення. Загальні особливості будівництва: [9]

1. Нестационарність, тимчасовий характер, неоднотипних будівельного виробництва і характеру кінцевої продукції. У будівництві рухливими є робочі місця і будівельні машини, механізми, устаткування, техніко-технологічне оснащення праці.
2. Технологічна взаємозв'язок всіх операцій, що входять до складу будівельного процесу. У будівництві до початку будівельно-монтажних робіт створюються виконуються прокладки інженерних комунікацій, доріг, ліній електропередачі тощо. Всі ці особливості вимагають своєрідних організаційних форм і додаткових витрат.
3. Нестійкість співвідношення будівельно-монтажних робіт за їх складністю та видами протягом місяця, що ускладнює розрахунок чисельного та професійно-кваліфікаційного складу робітників.
4. Участь різних організацій у виробництві кінцевої будівельної продукції. У будівництві об'єктів одночасно беруть участь кілька будівельно-монтажних організацій, що

створюють окремі конструктивні елементи будівлі.

Будівництво тісно пов'язане з усіма галузями економіки, особливо з промисловістю. Збільшення обсягів будівництва залежить від розвитку галузей промисловості, які забезпечують його технічну оснащеність: машини, матеріали, конструкції, електроенергію та ін.

Інші галузі виступають як постачальники, так і споживачі будівельної продукції. Будівництво є самої матеріаломісткою галуззю.

5. Роль клімату та місцевих умов в будівельних роботах. Незважаючи на ліквідацію сезонності в будівництві, негативні температури вимагають виконання заходів, що забезпечують спорудження об'єктів і в зимових умовах. Будівництво будівель одного і того ж типу в різних районах країни вимагає різних витрат матеріальних ресурсів.

Умови будівництва багато в чому визначаються сейсмічними умовами, рельєфом місцевості, геологічною будовою ґрунту, наявністю ґрунтових вод, способом доставки на будівельний майданчик конструкцій і матеріалів.

Робітники на будівництві більше схильні до дії кліматичних умов, ніж робітники інших галузей промисловості. Ця особливість вимагає докладання великих сил в найбільш сприятливий період року. У зв'язку з цим на основні будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи вводяться поправочні коефіцієнти, що дозволяють враховувати відхилення від нормативних умов праці [8].

За даними Держкомстату України, у лютому 2018р. порівняно із січнем 2018р. сезонно скоригований індекс будівельної продукції становив 92,3%.

Бачимо, що у лютому п.р. проти лютого 2017р. індекс будівельної продукції, скоригований на ефект календарних днів, становив 97,8% (табл.1).

Таблиця 1. Індекси будівельної продукції за видами (%)

	Лютий 2018 до				Січень–лютий 2018 до січня–лютого 2017 (не скориговані)	Довідкова: січень–лютий 2017 до січня–лютого 2016(не скориговані)
	січня 2018		лютого 2017			
	не скориговані	сезонно скориговані	не скориговані	Скориговані на ефект календарних днів		
Будівництво	102,8	92,3	97,7	97,8	100,7	127,6
Будівлі	99,9	...	101,0	...	105,7	131,9
житлові	98,4	...	99,7	...	99,6	130,0
нежитлові	101,6	...	102,4	...	114,2	134,6
Інженерні споруди	107,3	...	93,2	...	94,0	122,6

Джерело: складено авторами за матеріалами [6]

У січні – лютому 2018р. порівняно із січнем–лютим 2017р. індекс будівельної продукції склав

100,7% (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком).

З табл. 1 видно, що у січні – лютому 2018р. підприємства України виконали будівельні роботи на суму 10,5 млрд.грн.

Індекс будівельної продукції відображає зміну обсягів виконаних будівельних робіт за періоди, що обрані для порівняння, профільованих на відповідні індекси цін на будівельно-монтажні роботи.

Індекс будівельної продукції розраховується як середньозважена індексів будівництва будівель та інженерних споруд. Нове будівництво, реконструкція та технічне переоснащення становили 82,9% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 8,1% та 9,0% відповідно (Табл.1).

Обсяги виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції табл.2. [6].

Таблиця 2. Обсяги виконаних будівельних робіт за видами будівельної продукції

	Виконано будівельних робіт у січні – лютому 2018	
	млн.грн	у % до загального обсягу
Будівництво	10484,3	100,0
Будівлі	6195,1	59,1
Будівлі житлові	3257,2	31,1
Будівлі нежитлові	2937,9	28,0
з них		
будівлі транспорту та засобів зв'язку	45,4	0,4
будівлі промислові та склади	987,4	9,4
Інженерні споруди	4289,2	40,9
Транспортні споруди	356,3	3,4
з них		
автостради, вулиці та дороги	138,4	1,3
залізниці	113,0	1,1
мости, естакади, тунелі та метро	53,6	0,5
Трубопроводи, комунікації та лінії електропередачі	1330,4	12,7
магістральні трубопроводи, комунікації	666,5	6,4
місцеві трубопроводи та комунікації	663,9	6,3
Комплексні промислові споруди	2268,2	21,6
споруди гірничопромислових та добувних підприємств	518,8	14,5
споруди підприємств електроенергетики	428,1	4,1
споруди підприємств хімічної промисловості	36,5	0,3
споруди підприємств металургійної промисловості	284,8	2,7
Інші інженерні споруди	334,3	3,2
з них споруди спортивного та розважального призначення	21,0	0,2

Джерело: складено авторами за матеріалами [6]

Світовий банк оприлюднив нові результати міжнародного авторитетного рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business. За його підсумками, Україна піднялася на 4 позиції і зайняла 76 місце серед 190 країн світу, а за показником «отримання дозволів на будівництво» рекордно поліпшила свої позиції і потрапила до топ-40 країн [6].

Будівельний комплекс тісно пов'язаний з іншими галузями народного господарства. Значна частина основних (виробничих й невиробничих) фондів створюється будівельними підприємствами. У той же час, будівництва виступає активним споживачем продукції інших галузей економіки. Так, будівництво використовує 10% продукції машинобудування, 20% прокату чорних металів, 40% лісоматеріалів.

Воно споживає також вироби хімічної промисловості (лаки, фарби, пластмаси). Для продукування будівельних матеріалів потрібна велика кількість палива, а іноді й води. Будівельні матеріали, конструкції є важливою складовою частиною вантажообігу транспорту. Транспортні

витрати в собівартості будівництва складають близько 25% [10].

Будівництво відображає стан всієї економіки у кожній країні. Будь-які зміни відображаються у першу чергу в галузі. В період підйому починається зріст капіталовкладень в основні фонди, збільшується попит населення на житло й соціально-культурне будівництво. І навпаки, у період спаду й кризи темпи падіння обсягів будівництва є найбільш стрімке відносно інших галузей економіки.

Аналізуючи фахові наукові джерела, можна виявити такі специфічні особливості функціонування підприємств будівельної галузі:

- скорочення обсягів діяльності та фінансування будівельної галузі внаслідок світової економічної кризи;
- низький рівень рентабельності будівельних підприємств;
- значна зношеність основних засобів, яка спричинена скороченням інвестицій у дану галузь;
- низька культура будівельно-монтажних робіт;

— низька якість будівництва через існування ремонтно-будівельних, екологічних та соціальних проблем [6].

Для того, щоб вирішити дані проблеми, необхідна активізація інноваційної діяльності будівельних підприємств.

Інновації – новостворені або вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або

послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери. [7].

Інновації мають різні види и форми в залежності від мети, місця, строків та інше. (табл.3).

Таблиця 3. Залежність видів інновацій

	Інновації
У залежності від змін	Радикальні, покращуючі, модифікаційні
У залежності від розповсюдження інновації	Одиничні, дифузні
За місцем у виробничому циклі	Сировинні, забезпечуючі, продуктові
За наступністю	Скасовуючі, заміщувані, зворотні, відкриваючі, ретровведення
За інноваційним потенціалом та ступенем новизни	радикальні, комбіновані, удосконалюючі

Джерело: власна розробка автора

Діяльність, яка спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг є інноваційною.

Інновації можуть бути розглянуті як системне поняття застосоване на будівельних підприємствах за допомогою семи притаманних рис:

- найбільш характерна риса інновації її новизна за будь-якими характеристиками, або абсолютна новизна;
- вперше впроваджене (застосоване) на даному підприємстві у виробничу або іншу діяльність;
- зміна в продукті, техніці, технології, організації виробництва, праці та управлінні;
- задоволення сформованих індивідуальних, колективних, громадських потреб новими продуктами або способами, або формування нових;
- економічна форма нововведення, реалізованого на практиці;
- інновація повинна забезпечувати ефект приросту;
- інновація носить подвійний характер, вона являє собою єдність споживчої вартості і вартості (ефект має вартісний і корисний характер) [7].

Інноваційну діяльність можливо активізувати тільки за допомогою сучасної системи фінансування.

Ця система повинна вирішувати такі завдання, які дозволять швидко і ефективно впроваджувати нововведення, розвивати та збільшувати науково-технологічний потенціал, створювати умови для розвитку професійних кадрів.

Ефективність інноваційних процесів забезпечується за допомогою інформації, що формується з актуальної бази даних. Для втілення нововведень необхідні концептуальні прогнози змін внутрішніх і зовнішніх умов розвитку підприємства, для розробки стратегії підприємства на майбутній період.

Ціль, завдання, які відображають перспективи діяльності описує система пріоритетних показників. Розглядаються складові інноваційного потенціалу, методи оцінки його використання щодо розвитку будівельного підприємства.

Суб'єктами фінансування інноваційної діяльності можуть бути:

- самостійні підприємства;
- промислові компанії;
- промислово-фінансові групи;
- малий інноваційний бізнес;
- інвестиційні та інноваційні фонди;
- органи державного і місцевого управління;
- приватні особи [11].

Незважаючи на те, що останній великий будівельний «бум» в Україні припав на 2011 рік, коли держава готувалася до проведення чемпіонату з футболу «Євро-2012», зараз галузь будівництва не відстає та активно розвивається. Це бачимо з наведеного аналізу (табл.4).

Таблиця 4. Обсяги виконаних будівельних робіт та індекси будівельної продукції по регіонах [6]

	Виконано будівельних робіт у січні–лютому 2018		Січень–лютий 2018 у % до січня–лютого 2017	Довідково: січень–лютий 2017 у % до січня–лютого 2016
	млн.грн	у % до загального обсягу		
Україна	10484,3	100,0	100,7	127,6
Вінницька	213,7	2,0	132,5	65,2
Волинська	114,0	1,1	98,6	107,7
Дніпропетровська	1100,8	10,5	110,8	120,9

Продовження таблиці 4

Донецька	292,8	2,8	86,0	97,9
Житомирська	119,1	1,1	94,9	254,8
Закарпатська	124,7	1,2	193,8	191,1
Запорізька	233,4	2,2	87,8	145,6
Івано-Франків.	157,4	1,5	95,5	121,3
Київська	602,9	5,8	104,0	133,8
Кіровоградська	119,0	1,1	110,1	226,1
Луганська	22,2	0,2	16,9	123,3
Львівська	588,7	5,6	106,4	97,4
Миколаївська	219,6	2,1	133,6	51,6
Одеська	584,6	5,6	61,1	174,7
Полтавська	788,5	7,5	87,7	162,5
Рівненська	174,0	1,7	102,3	163,2
Сумська	85,0	0,8	80,5	101,1
Тернопільська	152,2	1,5	107,2	94,7
Харківська	1333,3	12,7	119,8	133,2
Херсонська	83,8	0,8	134,2	102,2
Хмельницька	175,1	1,7	115,6	93,6
Черкаська	116,6	1,1	114,7	96,6
Чернівецька	168,0	1,6	171,9	99,7
Чернігівська	62,3	0,6	89,7	110,1
м.Київ	2852,6	27,2	102,6	139,9

Джерело: складено авторами за матеріалами [6]

Але незважаючи на це, слід впроваджувати інноваційну політику, підтримувати розвиток науки і техніки, звертати увагу на модернізацію виробництва для забезпечення конкурентоспроможної продукції на вітчизняному та світовому ринках.

Основними джерелами коштів, які використовуються для фінансування інноваційної діяльності в Україні, є:

1. Державні інвестиційні ресурси (бюджетні кошти, кошти позабюджетних фондів, державні запозичення, пакети акцій, майно державної власності).
2. Інвестиційні, зокрема фінансові, ресурси суб'єктів господарювання комерційного і некомерційного характеру, а також громадських організацій, фізичних осіб і т. п. Це інвестиційні ресурси колективних інвесторів, зокрема, страхових компаній, інвестиційних фондів і компаній недержавних пенсійних фондів. Сюди ж входять і власні засоби підприємств, а також кредитні ресурси комерційних банків, інших кредитних організацій і спеціально уповноважених урядом інвестиційних банків [2].

Будівельна діяльність є найважливішим елементом суспільного виробництва. Вона є ключовою ланкою в питаннях забезпечення підвищення якості життя людей, створення сприятливого виробничого клімату.

SWOT-аналіз для підприємств будівельної галузі України дозволить визначити напрямки інновацій (табл.4).

У процесі будівельного виробництва (зведення) будь-якого об'єкта беруть участь: замовник – проектувальник – підрядник – спеціалізовані будівельні організації. Крім цих безпосередніх учасників будівельного процесу, у

створенні будівельної продукції беруть участь десятки заводів – виробників технологічного обладнання, будівельних машин і матеріалів, банки та інші суб'єкти економіки, чий капітал так чи інакше бере участь у будівництві. У зв'язку з великою кількістю учасників і різноманітним виробничим зв'язкам виникає необхідність вироблення єдиної економічної політики в справі досягнення єдиної мети – завершення будівництва в задані терміни з мінімальними витратами, а не дотриманні тільки власних інтересів [4].

Одним з основних завдань будівельної галузі є створення відповідної інфраструктури що обслуговує будівництво та надає можливість ефективної діяльності підприємств на основі здійснення інноваційних процесів будівельної системи у цілому.

Інфраструктуру ринку будівельного комплексу утворюють:

- банки;
- державні, зовнішньоекономічні, інвестиційні, акціонерні, комерційні, іпотечні та ін.;
- біржі – товарно-сировинні, трудових ресурсів, фондові;
- брокерські контори і фірми;
- інституціональні інвестори – пенсійні фонди, страхові компанії, інвестиційні суспільства і фірми відкритого та закритого типу, приватні та комерційні каси, іпотечні фірми і т.д.;
- іноземні інвестори;
- інженерні – консультаційні центри;
- аудиторські фірми;
- ФОНД підтримки малого бізнесу;
- контрольний – інспекційні служби;
- суддю, арбітраж тощо [12].

Будівельна галузь тісно пов'язана із виникненням фінансових ризиків. Їх напрямки стосуються як інвесторів, забудовників, так і спеціалізованих

підрядних організацій. Ризик як економічна категорія породжується невизначеністю майбутньої економічної й фінансової ситуації, спричиненої відсутністю релевантної інформації про реальність джерел фінансування будівельного контракту, технічними і соціально-економічними умовами, а також неможливістю спрогнозувати появу та розвиток певних умов у сфері капітального

будівництва в економіці загалом. Як вважають експерти, ризик здебільшого виникає уже на стадії прийняття рішення за наявності декількох альтернативних варіантів вибору конкретного договору підряду та відсутності впевненості в тому, що рішення яке прийняте, сприятиме ефективному засвоєнню коштів, спрямованих на фінансування капітальних вкладень [1].

Таблиця 4. Матриця SWOT-аналізу для підприємств будівельної галузі України

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Високий ступінь дотримання договірних зобов'язань відносно кінцевих споживачів. 2. Ефективна збутова політика на території всієї України. 3. Добре вивчений ринок та попит на ринку. 4. Ефективна політика ціноутворення. 5. Визнання будівельної сфери пріоритетним напрямом розвитку в Україні. 6. Інвестиційний потенціал з боку населення на ринку житла	1. Низька частка підприємств галузі, які перебувають у державній формі власності. 2. Низька ефективність просування на закордонні ринки. 3. Недостатня кількість кваліфікованих кадрів, фахівців та робітників галузі. 4. Низька платоспроможність населення України. 5. Брак коштів та досить висока збитковість підприємств будівельної галузі. 6. Низький внесок будівельної галузі у ВВП країни. 7. Низька інноваційна активність. 8. Неконкурентоспроможна продукція та неякісно надані послуги порівняно з аналогічною продукцією розвинутих країн. 9. Використання неякісних матеріалів та дешевої робочої сили, що призводить до низької якості готової продукції. 10. Збільшення малих підприємств та зменшення великих і середніх підприємств
Можливості	Загрози
1. Наявність програми поліпшення якості будівництва. 2. Соціально-політична стабільність, що сприяє розвитку як економіки країни в цілому, так і розвитку окремих її галузей. 3. Відносно стабільний попит на ринку. 4. Високий потенціал ринку збуту в Україні та освоєння нових сегментів ринку. 5. Розширення галузі за рахунок об'єктів комерційної нерухомості. 6. Партнерство з банківською сферою для реалізації будівельних і фінансових проектів та вдосконалення механізму іпотечного кредитування і системи застави за квартиру для залучення населення середнього та нижче середнього класів. 7. Залучення закордонних інвесторів. 8. Зменшення кількості будівель та інженерних споруд незавершеного будівництва.	1. Нестабільна політична ситуація в країні та недосконале, часто змінюване законодавство. 2. Поява нових конкурентів на ринку. 3. Зменшення рентабельності будівництва типового житла. 4. Відсутність або недостатність державних заходів для розвитку будівельної галузі. 5. Нестабільність курсів світових валют. 6. Посилення податкового тиску на виробників будівельних матеріалів. 7. Інфляція. 8. Виникнення труднощів під час укладання договорів зі споживачами та постачальниками. 9. Зростання світової фінансової кризи. 10. Загроза збільшення відсоткових ставок та умов кредитування, що призводить до недоступності та нестачі фінансових ресурсів.

Джерело: складено авторами за матеріалами [7]

Активізувати інноваційну діяльність будівельних підприємств можна за наступними напрямками:

- підвищення конкурентоспроможності;
- зниження собівартості будівельної продукції;
- скорочення термінів будівництва;
- удосконалення організаційної структури будівельних підприємств;
- зниження матеріало- та енергомісткості;
- підвищення екологічної безпеки будівництва, енергозбереження [3].

Також будівництво є непрямим, але, певною мірою, сукупним показником економічної активності населення на багатьох рівнях. Інвестиції у житло – довготермінові інвестиції. Будівництво нежитлових приміщень – показник підприємницької активності населення.

Для будівельного підприємства здійснення його інноваційної діяльності залежить від низької різноманітних зовнішніх та внутрішніх чинників, таких як:

- глобалізація та інтернаціоналізація економіки;
- наявні темпи науково-технічного прогресу;

- адміністративна перебудова систем управління;
- розвиток інформаційних технологій;
- посилення конкуренції;
- наявність якісних та кількісних зрушень на ринку праці [13].

Висновки

Для стійкого розвитку будівельних підприємств особливу увагу слід приділити оновленню технічного потенціалу та формуванню інноваційного потенціалу підприємств. Будівельна галузь України, яка є достатньо специфічною галуззю, потребує особливої уваги з боку держави.

Метою здійснення інноваційної діяльності підприємств будівельної галузі є отримання додаткового прибутку від реалізації інноваційних процесів в будівництві продукції промислового та цивільного призначення шляхом найповнішого задоволення потреб споживачів. Незважаючи на велике коло виявлених проблем у розвитку будівельної галузі, все ж є підстави для оптимізму.

Якщо український галузевий комплекс має здатність функціонувати навіть у складних умовах, то вирішення хоча б деяких проблем сприятиме стабільному розвитку будівельної галузі.

Необхідно визначити, що розвиток будівельних підприємств і будівельної галузі у цілому повинен здійснюватись на основі інноваційних процесів які є складовими ефективною виробничо-господарчої діяльності.

Успішна діяльність підприємств галузі залежить від того, як і підприємства можуть швидко реагувати на зміни в економіці і своєчасно активізувати інноваційні процеси на своєму підприємстві.

Також для подальшого розвитку будівництва в країні необхідна підтримка держави, яка забезпечить подолання кризи в галузі, тому що галузь має до 30% збиткових підприємств.

Abstract

In the conditions of the establishment of market relations in Ukraine, the development of enterprises of all sectors of the national economy is impossible without the introduction of innovation policy, the development of science and technology, modernization and diversification of production to ensure competitive products in the domestic and world markets.

The purpose of the article is to determine the directions of innovative activity of construction enterprises, which are related to the specifics of the industry, the degree of influence of innovative processes on the development of construction enterprises and analysis of the current state of the construction industry in Ukraine.

Industry standards determine the construction as both the construction of various buildings as well as the conduction of their major repairs. According to the standard, it is a separate independent branch of the country's economy, which is intended to put into operation the new buildings, and additionally effectuate reconstruction, expansion, repair and technical re-equipment of existing facilities for the production and non-production purposes. It is also emphasized that the determinative role of the construction industry is to create conditions for the dynamic development of the country's economy.

Construction is a separate independent branch of the region's economy, which is intended to put into operation new ones, as well as reconstruction, expansion, repair and technical re-equipment of operating facilities of production and non-production purposes.

As a branch of material production, construction has a number of features that distinguish it from other industries. The last major building "boom" in Ukraine was in 2011 when the state was preparing for the 2012 UEFA European Championship. The construction industry is also actively developing now, which is shown in the analysis.

In spite of this, innovation policy should be introduced to ensure competitive products in the domestic and world markets. The solution to these problems is to activate the innovation activity of construction enterprises. SWOT-analysis for the enterprises of the building industry of Ukraine allowed determining the directions of innovations.

For the successful activity of the construction industry companies, a number of certain conditions are required that depend on the ability of enterprises to react in a timely manner to changes in the environment and efficiency of innovative processes.

Список літератури:

1. Анін В.І. Розрахунки ризиків інвестиційних проєктів в будівництві / В.І. Анін //Формування ринкових відносин в Україні. – 2003. – №6. – С. 18–21.
2. Биба В.В. Стан та перспективи розвитку будівельної галузі України / В.В. Биба, В.С. Гаташ // Збірник наукових праць (галузеве машинобудування, будівництво). – 2013. – Вип. 4(2). – С. 3-9.
3. Верхоглядова Н.І. Теоретичні основи управління конкуренто стійкістю будівельного підприємства // Н.І. Верхоглядова, О.Є. Россіхіна // Економічний простір. – 2014. – № 29. – С. 136–149.
4. Довбенко В.О. Формування ринкового середовища в будівельному комплексі / В.О. Довбенко // Економіка України. – 2014. – №7. – С.45-47.
5. Економіка будівельного комплексу: Навч. посіб. / За ред. П. Ф. Жердецького та ін. – К.: Вища школа, 2013. – 271с.
6. Економічна статистика // Держкомстат України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kiev.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=255&lang=1>.
7. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / Б.Ф. Заблоцький. Львів: «Новий світ», 2015. – 427с.
8. Ксюковський В.Л. Основи будівельної справи: Навч. посіб. / В.Л. Ксюковський. – К.: Аграрна освіта, 2014. – 704с.

9. Литвин Б.О. Оцінка ефективності розвитку будівельного виробництва / Б.О. Литвин // Економічний аналіз. – 2009. – Випуск 3(19). – С.22-25.
10. Механізм стратегічного управління інноваційним розвитком: Монографія / За заг.ред. О.А. Біловодської. – Суми: Університетська книга, 2015. – 432 с.
11. Аналіз стану та тенденції розвитку будівельної галузі України / Оскома О.В., Колосова А.Р, Засікан К.О. // Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2014. – С.551-554.
12. Пашенко Т.М. Будівельне матеріалознавство: Навч. Посіб. / Т.М. Пашенко. К.: Аграрна освіта, 2013. – 330с.
13. Світла З.І., Гасан Ю.Г., Пашанко Т.М. Будівельне матеріалознавство: Навч. Посіб. / З.І. Світла, Ю.Г. Гасан, Т.М. Пашанко – КНУБА, 2015. – 120 с.
14. Смоквіна Г.А. Політика інноваційно-інвестиційного розвитку регіону в умовах ринкових трансформацій: структурний підхід: Монографія // [Г.А. Смоквіна, С.В. Філіппова]; Одеський національний політехнічний університет. – Одеса: Букаєв В.В., 2008. – 74 с.

References:

1. Anin, V.I. (2013). Risk calculations of investment projects in construction. Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini, 6, 18-21 [in Ukrainian].
2. Byba, V.V., & Hatash, V.S. (2013). The state and prospects of the construction industry in Ukraine. Zbirnyk naukovykh prats (haluzeve mashynobuduvannya, budivnytstvo), 4(2), 3-9 [in Ukrainian].
3. Verkhohlyadova, N.I., & Rossikhina, O.Ye. (2014). Theoretical Foundations of Competitiveness Management of a Construction Enterprise. Ekonomichnyy prostir, 29, 136-149 [in Ukrainian].
4. Dovbenko, V.O. (2014). Formation of the market environment in the construction complex. Ekonomika Ukrayiny, 7, 45-47 [in Ukrainian].
5. Zherdetsky, P.F. (Eds). (2013). Economics of the building complex. K.: Vyshcha shkola [in Ukrainian].
6. Economic statistics State. Statistics Committee of Ukraine. Retrieved from <http://kiev.ukrstat.gov.ua/p.php3?c=255&lang=1> [in Ukrainian].
7. Zablotsky, B.F. (2015). Economics and organization of innovation activity. Lviv: "Novyy svit" [in Ukrainian].
8. Ksyukovskyy, V.L. (2014). Fundamentals of the construction business. K.: Ahrarna osvita [in Ukrainian].
9. Lytvyn, B.O. (2009). Evaluation of the effectiveness of the development of construction production. 3(19), 22-25 [in Ukrainian].
10. Bilovodska O.A. (Eds.). (2015). Mechanism of Strategic Management of Innovation Development. Sumy: Universytetska knyha [in Ukrainian].
11. Oskoma, O.V., Kolosova, A.R, & Zasikan, K.O. (2014). Analysis of the state and trends of the construction industry in Ukraine. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. Mykolayivskyy natsionalnyy universytet imeni V.O. Sukhomlynskoho, 551-554 [in Ukrainian].
12. Pashchenko, T.M. (2013). Construction Material Science. K.: Ahrarna osvita [in Ukrainian].
13. Svitla, Z.I., Hasan, Yu.H., & Pashchanko, T.M.. (2015). Building Material Science. KNUBA [in Ukrainian].
14. Smokvina, H.A.,& Filyppova S.V. (2008). Policy of innovation and investment development of the region in the conditions of market transformations: a structural approach. Odeskyy natsionalnyy politekhnichnyy universytet. Odesa: Bukayev V.V. [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Свірідова С. С. Особливості інноваційних процесів будівельних підприємств / С. С. Свірідова, К. С. Одуд // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2018. – № 4 (38). – С. 69-76. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No4/69.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2353629

Reference a Journal Article:

Sviridova S. Features of innovative processes of building enterprises / S. Sviridova, K. Odut // Economics: time realities. Scientific journal. – 2018. – № 4 (38). – С. 69-76. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No4/69.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2353629

